

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca.

Stoji za
celo leto 3 gld. —
pol leta 1 „ 60
četrt „ — „ 80
(Posamezne štev.
15 kr.)

Naročnino
sprejema
uprava listu:
„Zaveza-Krško“

Oznaniila,
skrat natisnena,
od vrste 15 kr.

Oznaniila in reklamacije
pošiljajo se
upravnistvu
v Maribor.

POPOTNIK.

Glasilu

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Odprište rekla-
macije so
poštne proste.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
urednistvu
v Maribor.

Pismom, na kate-
re se želi odgovor,
naj se pridene
primerna poštna
znamka.

Na anonimne do-
pise se ne oziram.

Nefranakovana pisma
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
ocene poslani knjige
se ne vračajo.

Naš razpis nagrad za 1890. leto.

Med deli tekmujočimi za nagrado, katere smo ponatisnili v „Popotniku“ za 1890. l., pripoznali so gospodje ocenjevalci

spisu v štev. 20 in 21: „Kako bode šolski pouk to, kar bi naj bil, vzgojevalen pouk?“

Pisatelj: gospod nadučitelj Janko Robič — Št. Vid bl. Ptuja,
nagrado 4 cekinov.

„ „ „ 7—9: „Zemljepisni pouk na ljudskih šolah“.

Pisatelj: gospod učitelj Ivan Klemenčič — Mozirje,
nagrado 3 cekine.

„ „ „ 13—15: „O materinščini na ljudskih šolah“.

Pisatelj: gospod učitelj Ivan Stukelj — Svetina (Celje),
nagrado 2 cekina.

Nagrade smo vže odposlali.

Neobdarovana dela se po njih vrednosti in po sodbi gospodov ocenjevalcev vrstijo tako-le:

„Kako bi se slovenski učitelji materijelno opomogli“. (Št. 1 in 2.) „Petje“. (Št. 16 in 17.) „Nekoliko o besednem redu v ljudski šoli“. (Štev. 18.) „Kako se učitelj izobražuj v materinem jeziku“. (Št. 10.) „Gojitev pravnega čuta“. (Štev. 11.)

Ocenjevalcem — izvoljenim po delegaciji II. „Zavezne“ skupščine v Celji — gospodom:

Jamšek Franc, ravnatelj v Reichenburgu,

Koprivnik Janez, c. kr. profesor v Mariboru,

Levec Franc, c. kr. profesor in okr. šolski nadzornik v Ljubljani,

Mercina Janez, c. kr. vadm. učitelj v Gorici in

Schreiner Henrik, ravnatelj c. kr. učiteljskega obraževališča v Mariboru

izrekamo na prijaznem trudu njihovem najiskrenejšo zahvalo.

Ob enem pa tudi slavno učiteljstvo slovensko opetno opozarjamo na „razpis nagrad“ za 1891. leto v 23. številki lanskega „Popotnika“.

Maribor 20. dne sušca 1891.

Uredništvo „Popotnika“:

M. J. Nerat.

Pokončna pisava.

Desno poševna pisava, katera je sedaj najbolj razširjena, vpeljal je lepopisec Heinrigs v Crefoldu l. 1809.

Da pa ima ta pisava za učence z ozirom na njih slabo telesno držanje iz zdravstvenih ozirov velike nedostatke, se je vže koncem prejšnjega stoletja opazovalo. V tem stoletju so se pa razni sloveči zdravniki resno bavili s tem vprašanjem. Posebno očesni zdravniki, ker se je kratkovidnost v velikih mestih in v nekaterih krajih zelo razširila. Podatki iz raznih preiskovanj so bili res žalostni. Tako je dr. Mayer preiskaval neko dekliško šolo ter dobil v I. razredu 43^o/_o, v II. razredu 56^o/_o, v III. 56^o/_o, v IV. raz- 57^o/_o in v V. celo 70^o/_o z napačno rastjo hrbtenice. Isti zdravnik je preiskaval v deški šoli v Furthu začetkom šolskega leta v šolo še le vstopivše učenec ter dobil 29^o/_o z napačno rastjo hrbtenice, a koncem prvega leta vže 55^o/_o.

Isto tako žalostni podatki so se dobili pri preiskavanju očes.

Taka preiskavanja in statistika, iz katere se je prevedelo število kratkovidnih, oplašilo je vladne kroge tako, da so smatrali za svojo dolžnost poseči vmes. Vlade izbrale so posebne komisije, ki so se pečale z razmotrivanjem vzrokov razširjenja kratkovidnosti in stalnemu skrivljenju hrbtenice. Komisijam se je zaukazalo, da poročajo o pripomočkih k zboljšanju položaja, ki je od dne do dne slabši.

Francoski učni minister je vže z odlokom s 1. junija 1881. izbral tako komisijo, ki je takoj po raznih šolah temeljito preiskavala držanje otrok. Vrh tega bile so tej komisiji na razpolaganje še najbogatejše knjižnice. Ozirala se je posebno tudi še na 50 statističnih del o kratkovidnosti iz starega in novega sveta.

Iz poročila te komisije omenimo naj le to, kar zadeva držanje zvezkov in mer pisave.

1. Držanje, katero si otrok neobhodno prisvoji, ako se mu ukaže poševno pisati, med tem ko zvezek ravno pred njim leži, povzroči desno izbočenost, to pa, ker si desni komolec prostor tesno na desni strani piscočega prisvoja. Izbočenosti hrbtenice sledi, da teža telesa na levi polovici sedala počiva. Tako držanje sicer ne kvari očij, vendar pa se ne more odobravati, ker povzroči skrivljenje hrbtenice.

2. Ako se ukaže otroku poševno pisati, med tem ko zvezek medijalno in na levo nagnen leži, (tako držanje je pri odraslih naj navadnije,) potem nagne učenec glavo na levo. Drugače namreč ne more zjediniti črte, katera združuje njegovi očesi, z vrsto v jedno ravnico. Temu sledi izbočenost ter skrivljenje hrbtenice na levo. Istočasno nagne se mu glava, kmalu za-njo tudi trup, ter se približa bolj in bolj pisavi: temu sledi kratkovidnost.

3. Tretje držanje, katero se je v pariških šolah udomačilo, zvezek na desni vsporedno robu klopi in levi komolec na klopi, je najslabše izmed vsih. Otrok je prisiljen posebno koncem vrste se na desno obrniti temu sledi kratkovidnost.

Komisija smatra za velik napredek zahtevo madame G. Sand: pokončno pisavo (Steilschrift) na ravno ležečem zvezku, pokončno držanje. Na ta način se izogne skrivljenju hrbtenice in kratkovidnosti. Ne zamolčimo, da se bo ideja, poševno pisavo popolnoma s pokončno pisavo namestiti, začetkoma marsikomu čudna zdela; vendar nimamo nikakoršnih resnih vzrokov, se tej pisavi protiviti. Pač pa je velika prednost te pisave ta, da je bolj bralna, česar smo se prepričali. Opomnimo tudi, da ko otrok doraste in hoče poševno pisati, mu je treba samo popir na levo nagniti. Sigurno bode zamogel se učenec poslužiti napačnega držanja tudi pri medijalni legi in pokončni pisavi, vendar mu ta

omogoči, dobro držanje obvarovati, kar pa pri sedanji pisavi ni mogoče. Vsi opomini učiteljev so zamanj vsled fiziološke nezmogljivosti.

Toliko iz tega poročila.

Tudi avstrijski najvišji zdravstveni svet je imenoval odbor, ki se je pečal s tem vprašanjem. Dne 14. februarja t. l. je imel posvetovanje, v katerem se je obravnavalo o zdravstvenih prednostih, katere nam daje pokončna pisava pri začetnem pouku gledé držanja telesa in varovanja očíj. Vsled predlogov imenovanega odbora se je izrekel najvišji zdravstveni svet, da je vpeljavo pokončne pisave za prvi pouk splošno priporočljiva, ker se doseže ž njo ravno držanje telesa. Ona tudi zabranjuje skrivljenje hrbtenice in ne škoduje očem. Gledati se mora vendar, da otroci bodi-si v šoli, bodi-si doma predolgo časa ne pišejo ter da vrste v zvezkih niso preširoke in da je omogočeno lahko pisanje tudi v zadnji vrsti.

Da je držanje telesa pri poševni pisavi res slabo, prepričali so se letos do dobrega monakovski zdravniki. Ti so namreč fotografovali učence ljudske šole, ki so pisali poševno pisavo ter zopet druge učence, ki so pisali pokončno pisavo. Učenci o tem niso nič zapazili. Razložek teh slik pa je presenetljiv. Prvi učenci sedijo namreč več ali manj poševno na svojih prostorih ter poskušajo z desnim očesom peresu se približevati; držanje drugih pa je skoraj v obče pokončno in ravno.

To jasno govori za vpeljavo pokončne pisave, zato je ta pisava pač vredna, da si jo malo ogledamo. Kakor vsaka reforma, tako ima tudi ta svoje nasprotnike. — Da se pa resnica izve, čuti se morata oba zvana. Oglejmo si najpoprej prijatelje pokončne pisave.

Tisti trdijo, da pokončna pisava:

1. zboljša držanje telesa ter ga obvaruje pred skrivljenjem hrbtenice;
2. obvaruje vid;
3. vzdržuje zdravje in ljubezen do učenja, ker zapreči nagnenje glave, toraj s tem tudi prenapolnenje možgan s krvjo;
4. podpira šolsko disciplino, ker otroci v normalnem držanji telesa sedijo ter se lahko pregledajo;
5. je navadna pisava otrok, ki vstopijo v šolo, posebno tistih, kateri se niso doma vže popred učili pisati, ter da jim ne dela nikakoršnih težav;
6. potrebuje manj prostora;
7. je bolj bralna ko poševna pisava, kajti kolikor poševnejša je pisava, tolikor manje je bralna;
8. se zamore pisati le v pravem držanji telesa in le v pravi legi zvezka. Učenci bodo toraj tudi pri domačih nalogah morali imeti zvezek v medijski legi. Tudi se da iz pisave prav dobro sklepati, so-li učenci pri domačih nalogah prav držali;
9. odstrani spretnejšemu učencu vsake težave pri pisanji na zvezke brez črt. Pri poševni pisavi moramo z očmi na desno poševno gledati in si prizadevati v sicer ravni, a vendar v poševni črti pisati. Pri pokončni pisavi pa se pregiblje oko v širinski osi telesa od leve proti desni, v isti črti prikažejo se tudi — vže po nekaterih vajah — črke. To posebno priporoča vpeljavo pokončne pisave v ljudskih šolah na deželi, kjer učitelju ne ostaja veliko časa v gojitev pisave na brezčrtne zvezke.

Nasprotniki pokončne pisave pa trdijo, da ta pisava:

1. ni lepa,
2. da je težavnejša in bolj utruja;
3. ne dovoljuje vrste končati, ne da bi se rama ne pomaknila proti desni.
4. Poševna pisava ni tako nezdrava, kakor se kriči.

5. Poševna pisava se je popolnoma vdomačila ter se ne da odpraviti.

Oblika pokončne pisave ni lepa.

Kaj je lepo? — Vse, kar naše čute prijetno zadovolji. Ta definicija je zelo pojmovna ter zahteva mnogo činiteljev. Izobraženemu se ne dopade to, kar se dopade neizobraženemu, zamorecu ne to, kar indijanu.

Isto tako je z obliko pisave. Črke so tukaj take, tam take, danes so te oblike lepše, jutri one. Pomislimo le na različne oblike preteklih desetletij in prepričamo se, da je lepota oblik preindividualna in nestanovitna, da bi se na njo preveč ozirali. — Veliko jih je, ki pišejo vže sedaj pokončno pisavo in zdi se jim lepa, kakor tudi marsikaterim drugim.

Pokončna pisava je težavnejša in bolj utruja.

Recimo, pokončna pisava je težavnejša in bolj utruja, kar pa še ni dokazano ker prijatelji pokončne pisave trdijo nasprotno. Ako je tudi res, ima vendar le dobre nasledke, da se ta pisava piše težavnejše, toraj počasnejše in pravilnejše. Oglejmo si le sedanjo pisavo pri naših učencih višjih razredov, kako je hitra, površna in zanikarna. S pokončno pisavo pa zabranjujemo hitropisju. S tem dosežemo pravilno, razločno pisavo.

Poševna pisava je nastala, pravijo nasprotniki pokončne pisave, zaradi hitropisa. — Je-li smoter ljudske šole v pisanji hitropis? Kako malo učencev živi pozneje o tem. Večina pa, kateri morajo hitro pisati, stenografuje. Mnogo uradnikov je pa tudi, ki hitro a vendar pokončno pišejo. Dá se torej privaditi, da se tudi pokončna pisava hitro piše. Vsekako pa zadostuje naglosti, katera je v šoli potrebna.

Pokončna pisava ne dovoljuje vrsto končati, ne da bi se rama ne pomaknila proti desni.

Da se temu izognemo, ne rabimo ne preširokih zvezkov. Sedanje lepopisnice so mnogo preširoke. Tudi številnice in spisovnice so malo preširoke.

Poševna pisava ni tako nezdrava, kakor se kriči.

„Ako bi poševna pisava v resnici imela tako slabe poslednice, zapazili bi to tudi pri nas. Mi smo pisali in še pišemo poševno pisavo in vendar nismo kratkovidni in ne skrivljeni. Tudi se moramo čuditi, da imamo še zdravo mladino“. To je navadni ugovor zoper vsako reformo. Pretirava se mnenje nasprotnikov, da se potem isto lahko v nič delje.

Poševna pisava se je popolnoma udomačila ter se ne da odpraviti.

Poševna pisava se je vže pred toliko časa vpeljala pri nas, da se je popolnoma udomačila ter se ne da več odpraviti. Ako se tudi v šolah vpelje, se bode marsikdo, ko stopi v službo, moral poševne pisave učiti. Šola naj pa služi življenju, toraj . . .

Veliko odrašenih je pri nas in v drugih državah, ki se poslužuje vže sedaj pokončne pisave, akoravno se je v šolah niso učili. Prehod iz pokončne v malo-poševno (močno poševna je pač odveč) je prav lahek, kar so se s praktičnimi poskusi prepričali. Vendar bo malo učencev, kateri so izučeni v pokončni pisavi, čutili pri poševni potrebo, zvezek imeti v poševni legi.

Mislim da sem dokazal, da ima pokončna pisava zdatne prednosti.

Ako se pa hoče pokončna pisava vpeljati, mora se pomisliti, da tá pisava zahteva drugo držanje roke, kakor poševna. Zato bi iz pedagogičnega in metodičnega stališča ne bilo prav, da bi v enem letu poševno, drugo leto pa pokončno pisali. S tem bi niti v tej niti v oni pisavi ne dosegli dovoljnega uspeha, pač pa to, da bi postale črke neredne in nesamostojne. Sicer se tudi taka napaka da v nekoliko času odstraniti, a vendar je najboljšje, ako tisti otroci vedno le jedno pisavo pišejo. Tudi naj se goji v jedni šoli le jedna pisava.

Na to se nam pa ni potreba ozirati pri pisavi števil. Tu lahko začne učitelj s pokončno pisavo, ne da bi koga prašal. Deset števil se učenci s pokončno pisavo, katera se posebno prilega številkam, hitro naučijo. Velike važnosti je tudi, da učenci s to pisavo številke ne pišejo poševno, ampak navpično jedno pred drugo. Koliko dela se s tem učitelju prihrani. Učenci tudi nepremakljivo sedijo drug za drugim. Tu se vsako oziranje in prepisovanje prav lahko zapazi in zapreči.

Ljudevit Stiasny.

Psihologično-metodična utrditev učne slike „Iznajdba knjigotiskarstva.“

Spisal Gabriel Majcen.

(Dalje.)

Često se nam kaže, da so od stvarine, katero smo nekdanj učencem podali in na katero hočemo sedaj graditi, ostali le posamezni kosci in da so še ti močno poškodovani. V takem slučaju bilo bi prav nes pametno, razjariti in hudovati se nad otroki, kakor da bi tega krivi bili oni; urno krlje poberi, dostavi in obnovi, česar in kjer je treba ter sestavi osnovo vnovič. Časi se prigodi, najčese pri obravnavi beril, da so učenci za vsprejem nove stvarine sicer dovolj pripravljeni, le jednega ali nekoliko pojmov jim nedostaja, od kojih pa je zavisno razumovanje nove stvari. V takem slučaju daj, česar ni. Ako bi manjkalo preveč pojmov, hrani namenjeno za poznejši čas; sedaj učenci za to niso zreli. Čim manje takih vezi, ki se morajo še le napravljati, je treba, tem bolje. Bi-li ne kazalo, da bi se manjkajoči pojmi posredovali med podajanjem nove stvarine in sicer na istem mestu, kjer jih je ravno treba? Ne; na ta način pretrga se organska zveza novine, moti se vsak hip tek pouka, polasti se učenca namesto prijetnega čuta, ki vzbudi in spremlja zanimanje, neprijetni čut, vsled kojega se z stvarino malo peča, celo zoprno mu more postati. Učencu je blizu tako-le, kakor nam, kadar čitamo kaj, pri čem imamo za vsako vrsto na robu iskati opombe, ali kadar nam kdo kaj pripoveduje, pri tem pa ali za vsako deseto besedo pristavlja pojasnjujočo opazko ali sega nazaj. Celo nepraktično pa je, ako učitelj manjkajoče dá po podajanju nove stvarine; temu se pravi, konje vprezati za voz. Novo, katero učenec ni umel, ni se ga prijelo, razpršilo se je, opomba nima ničesar več pojasnjevati. Pač pa smejo in morajo pojasniti stati pred vsakim delom učne stvarine, ako jih ta ima več.

Priprava pa še ima drugo važno nalogo, namreč, kakor sem namignil vže gori, vzbujati zanimanje za stvarino, to je storiti, da se učenec smoter zdi vreden, da po njem teži. „Zanimati se za kaj, pomeni toliko, kakor kaj čislati. Vsaka vrednost ali nevrednost pa se nam prosto javlja le po čustvu. Ako bi naše duševno življenje bilo čisto intelektualno, mogli bi si le predstavljati, vedeti, misliti; v našem notranjem in zunanjem življenju bi nas nič ne mikalo, in vsled tega bi tudi niti ne želeli, niti ne hoteli. Mičejo nas in vrednost za nas dobivajo reči le po tem, da zadenejo nekako naše čustvo, katero se javlja ali prijetnim ali neprijetnim.“¹⁾ Vrednost reči postane naša, ako se v našem čustvu nekako odseva. Schiller ima torej prav, ako reče: „Allen gehört, was du denkst; dein eigen ist nur, was du fühlst.“ In Ostermann dalje: „Tako nas spravlja le čustvo z raznoterimi blaginjami in dogodki življenja v tisto tesno, živo zvezo, katero moremo zaznamovati le nedostatno z besedo „zanimanje“ in z besedami sploh, in prav zato, ker čustvo to zvezo posreduje, pripravlja tudi naše teženje in hotenje k dejanju in ga obrača

¹⁾ Dr. W. Ostermann v navedeni knjigi, I., str. 140.

na une blaginje, kar bi samemu predstavljanju in vedenju kot takemu nikoli ne bilo mogoče. In to velja prav tako za vse čutno, kakor za estetično, нравno, versko itd¹. Iz tega sledi važnost in potreba zanimanja za pouk. Kako pa bode pouk zanimiv? Učitelj naj dá prednost takim učnim tvarinam, za katere se otrok lahko zanima, poučuje naj jasno in izviza, kolikor le možno, samotvornost učenčeve, sè starim in novim naj primerno menjava, to je, pri jedni in isti strani naj ostane tako dolgo in le tako dolgo, dokler to učenca zanima, poučuje pa naj živo. Prešinjajo naj ga čuti, katere more vzbujati dotična tvarina, zna pa jih naj tudi primerno javljati; kajti častno je, kakor sem vže rekel, kal zanimanja. Tudi jaz sem s pripravo hotel vzbuditi zanimanje za smoter ter se v to svrhu poslužil predstav, ki se nanašajo na dobroto tiskanih knjig in po katerih se smoter učencu kaže vrednega teženja. Uredil sem jih tako, da zanimanje od jedne do druge raste. Nagib je intelektualno čustvo. Tako sem, in to je velevažno, učence za vsprejemanje nove tvarine tudi ubral. Ako ta zahteva določno dušno stanje, je treba, da se doseže, naj tudi velja vso silo učiteljevo, kajti resnične so besede pesnikove:

„Wenn ihr's nicht fühlt, ihr werdet's nicht erjagen,
Wenn es nicht aus der Seele dringt
Und mit urkräftigem Behagen
Die Herzen aller Hörer zwingt“.

Ako v srcu učenčevem nisi zadel prave strune, ako nisi pota vanj ugladil, ostane ti gost, kojega hočeš uvesti pred vratmi, občenje njegovo z dušo bode le površno, brez trajnega vzajemnega učinka. Varuj se, da v pripravi ne podajaš, kar misliš prinesiti na naslednji stopnji; namesto da si vzbudil zanimanje za novo, novo učenca ne miče več. Pripravljanje in podajanje se imate strogo ločiti. Tudi pretemeljita ne bodi priprava, da učencev ne utrušiš, preden še pridejo do apercipovanja; v takem slučaju so nebrizni in nepazljivi. Bodi torej tudi v tej reči zmeren.

Katera učna oblika je pripravljanju najbolj ugodna? Ako je tvoj namen reprodukcija predstav, vprašuj, ker le s tem sredstvom opraviš si svoje delo tako, da te ne vara; ob jednom pa tudi vidiš, kaj je učencem staro, kaj novo. Kedar pa hočeš v njih sreih vzbujati živo čustvo, toplo jih ogovori. Včasih bo treba posluževati se obeh učnih oblik.

Ko sem imel učence dovolj pripravljene, naznanil sem jim učni smoter. Ziller (Allgemeine Pädagogik) in pristaši zahtevajo celo odločno, da se to zgodi vsakokrat o začetku pouka. Tudi nekateri Herbartijci so tako strogi, pa menda le, ker se nauka svojega mojstra pretesno oklepajo. Ta pravi: „Glavno pravilo je, da se učenci neposredno, preden naj sami delajo, postavijo v omislje, v koje delo spada; zlasti o začetku učne ure po kratkem pregledu tega, kar se čita ali predava“.¹) Vendar mislim, da sem v svoji učni sliki smoter postavil na pravo mesto. 1. sem hotel, da učenec rešitev naloge, dosego smotra sam želi, da po njej teži, kar pa je le takrat mogoče, ako se za smoter vže zanima in ako ta pripravi sledi. 2. se učencu naloga ne sme zdeti posiljena, marveč on mora čutiti, da ta iz njegove notranjosti z nekako silo izbaja; naloga mora biti v notranjosti učenca utemeljena, iz nje se razvijati, napovedan smoter ga navdajati z zadovoljnostjo. 3. je naravno.

Kako sem prišel jaz sam do tega smotra?

Gotovo ne neposredno, ni mi padel v misel kakor iz neba, ampak dospel sem do njega potom sorodnih predstav. To naravno pot pa naj hodi tudi učenec. Učitelju seveda se zdi, da je smoter na čelu, ker na predstave, po katerih je duh njegov do njega dospel, pozabi; on za-se teh predstav sedaj gotovo ne pogreša, pač pa bi jih pogrešal učenec.

¹) J. Fr. Herbart: „Umriss pädagogischer Vorlesungen“, § 77.

Resničnost te trditve dokazuje to, s čimur sem dokazal potrebo priprave. Posebej omenim le, kar pa ne velja toliko za naš slučaj, da učenci smotra, kojemu je naj oblika vedno jedrnata in kratka, ako se niso doveli do njega po sorodnih predstavah, ne shvatajo često popolno, često pa tudi celo ne. Jaz postavljam smoter tam, kjer se mi zdi najbolje umesten, pred, med in za pripravo. Kjer te ni, tam stoji smoter seveda na čelu; ako je daljša, kakoršna pa navadno ne bodi, naj se postavi smoter pred njo, da učenec ve, za kaj se gre.

Čemu se smoter postavlja?

Smoter je sicer majhna, a za pouk in vzgojo vелеvažna reč. Ziller piše: „V vsaki učni uri si ima učenec ne le znanje in spretnost posebne vrste osvojiti, razširiti in ojačiti, ampak ima se ob enem tudi gojiti volja, in to se zgodi, ako se, ne gledé na konkretno vsebino, doseže duševno stanje, katero se volji bliža.¹⁾ Da se ima volja gojiti kakor vsaka druga duševna zmožnost in da brez smotra hotenja ni, je čista resnica; toda jaz le menim, duševno stanje, katero se naj po Zillerji hotenju bliža, naj je hotenje samo; ono bode tudi to, ako se je učenec — recimo po primerni pripravi za smoter ogrel. Volja se goji le po vaji v hotenji; torej imamo, ako nam je za gojitev volje mar, povzročiti duševno stanje, ki se hotenju ne le bliža, ampak ki je hotenje samo. Hotenje pa se ima gojiti, jačiti, trditi, ker brez krepke volje ni dejanja, ni značajnosti. Glavni namen smotra je torej vzgojiven. O vzgoji volje hočem pa še pozneje govoriti, zatorej naj omenjeno za sedaj zadošča. Postavljanje smotra dejstvuje pa še na drug način vzgojivno. Učenec bliža se smotru zvesto, ter zvezo pozameznih dejanj, katerih je v dosego smotra treba, spoznava: on se uči smoter dosegati. Ako pa se mu smoter prej ne pokaže, ako se dovede do njega z zavezanimi očmi, tudi ne bo vedel, kako je na novo mesto prišel, kako dolga in kakšna je bila pot; začujeno se bo oziral okoli sebe in tistega veselja, katero navdaja vsakega, ki je zaželjeni smoter dosegel, ne bo užival. Pri takem poučevanju je tudi lahko možno, da učenec sam ne ve, koliko zna in zmore; on po uku ne pridobi onega zaupanja v sebe, ki odlikuje voljo in značaj, marveč postane malosrčen, bojzljiv in je brez zaupanja v samega sebe.

O kakovosti smotra. Pred vsem glej, kar sem pisal v svojem smotru pod točko 1. in 2. Nadalje mora imeti jasno, določeno vsebino, torej biti stvaren, ne pa le formalen. Ne velja, da učitelj reče: „Danes se hočemo nekaj novega učiti“ ali „Hočem vam nekaj pripovedovati“, kajti take besede so presplošne in puble; po čem bi učenec naj težil? Smoter dalje ne sme biti mišljenju in teženju otrokovemu previsok, on naj prinaša le to, kar otrok umé in kar ga zanima. Marsikaj bilo bi lepo ali koristno znati, marsikaj se nam dopade, nam, toda ne prija duhu otroškemu, umljivo vsebino pa tudi umljivo izrazi; smoter ne sme zapopadati pojema, katerega je še le treba pojasnjevati. Zelo važno je tudi, da smoter ne podaja preveč, pa tudi ne premalo nove vsebine: preobsežen anticipuje in manjša zanimanje, prepičel pa premalo miče. Le takrat, ako kaže smoter poleg starih predstav, koje se v njem nahajajo, praznine za novino, vzbuja in ohrani zanimanje. Kar končno zadeva obliko stavka, v kateri se poda, bodi kratko rečeno, da more rabiti vsaka.

(Dalje sledi.)

¹⁾ T. Ziller: „Allgemeine Pädagogik“, § 19.

Pririodopisni pouk v jednorazrednicah.

(Pišeta ravnatelj Henrik Schreiner in prof. J. Koprivnik.)

(Dalje.)

Pomlad.

III. Sadunosnik.

- a) *Kje se nahajajo sadunosniki*: Zunaj kmetije, pred vasjo, za vasjo, niže vasi.
- b) *Kako ležé*: Ravno, pobočno.
- c) *Katero sadno drevje se nahaja v sadunosniku*: Jablani, hruške, kutne, nešplji, češplji, slive, črešnje, višnje, orehi, kostanji. — (Pešknato, koščično in luščinasto sadno drevje. (Mikl. Zač. št. 31, 44, 46.)
- d) *Kaj rase pod in med sadnim drevjem*: Trava, detelja, cvetice.
- e) *Odnosaji med sadnim drevjem in pod in med drevjem rastočimi rastlinami*: Drevje varuje pritlične rastline toče in hude plohe, a dela jim toliko sence, da ne morejo posebno dobro shajati; pritlične rastline obsenčajo tla, ter je varujejo, da se ne izsuše; kadar dež gre, drže vodo, da ne odteče, nego da v zemljo zleze.
- f) *Kako se sadi sadno drevje*: Skoplje se globoka in široka jama, v zemljo se zabije sredi jame kol, jama se s črnico blizo do vrha napolni, na črnico se postavi tik kola drevo, korenine se pokrijejo z dobro zemljo, drevo se h kolu priveže. (Mikl. Zač. št. 43.)
- g) *Kako se oskrbuje sadno drevje*: Mrčes in goseničja gnezda se obirajo, pregoste veje se strebijo, suhe se porčejo, mlada drevesa se v jeseni omažejo ali v slamo zavijejo, ali z vejevjem ali trnjem obdajo, da jih po zimi zajci ne objedo.
- h) *Sovražniki sadnega drevja*: Živina (goveda, koze), zajec, rujavi hrošč (in drugi hrošči), gosenice.
- i) *Kako se sadje spravlja in shranja*: Se obira ali tresa, orehi in kostanji se oprezno oklatijo.

IV. Gozd.

- a) *Ponavljjanje in razširjanje točk a in b zadruge „gozd“ iz I. šol. leta.*
- b) *Gozdne rastline*: 1. Drevje α) listovci β) iglovci 2. Grmovje α) visoko β) nizko po zemlji plazeče se γ) po drevju plezajoče. 3. Trave in druga zeljišča. 4. Praproti. 5. Mahovi. 6. Glive. 7. Lišaji. (Mikl. Zač. št. 42, 51. Raz. in Žum. Prvo ber. št. 9, 10, 57, 61.)
- c) *Kako pomladi gozd ozeleneva*: Brsti se napno, popokajo, listje se prikaže, po dolinah prej ozeleni ko po hribih. (Mikl. Zač. št. 63.)
- d) *Zakaj so se gozdne rastline združile v zadruge in kako vplivajo druga na drugo*: Da se viharjem lože ustavljajo, da tla obsenčajo ter je ohranijo vlažna, kajti gozdne rastline ljubijo senco in vlažno zemljo.
- e) *Gozdne živali*: 1. Sesalci (srne, zajci, lisice . . .) 2. Ptici (kragulji, skobci, golobinarji, sokoli, kanje, sove, žolne, kukavice, kosi, drozgi, sinice . . .) 3. Plazivci. (gadi, smuklje, kuščarji, martinčki). 4. Krkoni, rege, sekulje (rujave žabe), žabe, krastače, pisani močeradi. 5. Žuželke (hrošči, metulji, čmrlji, ose, mravlje, muhe, stenice, zeljiščne uši.) 6. Stonogi. 7. Pajkovci (ščipavci, pajeki, klošči.) 8. Mehkužci (polži.) 9. Črvi (deževni črv.) Obravnava kukavice. (Mikl. Zač. št. 27, 34, 35, 41, 42. Raz. in Žum. Prvo ber. št. 47, 48, 58, 59, 60, 71.)
- f) *Zakaj so se naselile te živali po gozdih*: Ker jim je gozd varno zavetje, jim daje skrivišča, ker najdejo tu mehka ležišča, gozd jim daje potrebno hrano.
- g) *Kako koristijo in kako škodujejo živali v gozdu*: Srne pojedó travo in druga zeljišča, da ne zaduše mladega drevja; kune zlatice love veverice, da ne požro preveč

semena; kune belice in podlasice lové miši, katere ohjedajo korenine in žro semena, krti rahljajo zemljo in žro žuželke, kragulji, skobci, sove love ptice semenojede, da se preveč ne pomnožijo; žolne, kukavice, sinice i. dr. žro žuželke, ki so gozdu škodljive, križekluni, ščinkovci, strnadi, kosi, drozgi prenašajo semena s kraja v kraj ter zasejajo gozdne rastline; gadi žro miši, žabe in močeradi žuželke, žuželke prenašajo cvetni prah s cveta na cvet, črvi rahljajo zemljo itd. itd.

h) Kako gozd koristi: Odbija in lomi viharje, brani okolico toče in plohe, jo brani po zimi prevelikega mraza, po leti prevelike vročine in suše, daje zdrav zrak, varuje doline povodenj, ker posrka mnogo deževnice in snežnice, ohrani vrelece, daje ljudem vsakovrstnega lesa, drva, steljo. (Raz. in Žum. Prvo ber. št. 56.)

Poletje.

V. Mlaka.

a) Kje se nahajajo mlake: Po cestah, dvoriščih, travnikih, pašnikih, poleg opokarnic

b) Kako nastanejo in spet zginejo: Tam, kjer nastanejo mlake, so tla kotlasta, dno kotlu je ilovica ali trda peč, ki ne spuščate vode skoz; naredo pa se mlake, kadar gre dež ali kopni sneg, ker se v kotlovini voda zbere in narase; za časa hude vročine po leti se mlake mnogokrat posuše.

c) Katere dele razločujemo na mlaki: Dno, rob in pa gladino na vodi.

d) Kakšna je voda po mlakah: Kalna, včasih smrdljiva.

e) Kaj se nabere na dnu mlake: Blato, ki je dobro gnojilo za vrte in njive.

f) Kaj rase ob mlakah: Vodna perunka, vodni trpotec ali žiljak, trstje, rogoza, loč, šaši (ostre trave), vodna resa, nitkasti okraki, drobne alge, ki včasih vodo popolnoma ozelene. Popis rogoze.

g) Katere živali žive po mlakah: Razne žabe kakor: zelena žaba, črnosivi pubič, navadna krastača; veliki pupek; belouška, hrošči: obrobjeni kozak, črni potapnik, kolovrati; povodne stenice: hrbtnoplavka, drsec, vodni ščipavec, mnogo ličink. — Popis zelene žabe in velikega pupka (pretvarjanje.) Popis belouške. (Mikl. Zač. št. 40. Raz. in Žum. Prvo ber. št. 63).

h) Katere živali letajo okolo mlak: Lastovice, kačji pastirji, bučele, mušice. (Mikl. Zač. št. 60).

i) Kako se kratkočasijo otroci pri mlakah: Delajo jezove, vozijo po vodni gladini čolne in ladije iz papirja ali borove skorje, love žabe, močerade (pupke) in hrošče, po zimi drsajo po mlakah. Opreznost!

VI. Močvirje.

a) Kje se nahajajo močvirja: Po travnikih, pašnikih, gozdih, ob potokih in rekah.

b) Kakšna je zemlja po močvirji: Vsa premočena (zato močvirje), mehka, da se ti pod nogami vdira ali trese, po barvi je črna.

c) Močvirne rastline: Kalužnica, vodna kreša, glen (gratiola), potočnica ali spominčica, povodna perunka, (iris pseudacorus), mnogovrstni šaši ali ostre trave (carex) mavčec (eriphorum), močvirna preslica, likalna preslica (cinovka). Obravnava povodne perunke.

d) Močvirne živali: Močvirne ptice kakor: sloka, kozica, kosec, priba ali vivek, pegasta kokoška; žabe močeradi, vodni ščipavci, polži, črvi. (Mikl. Zač. št. 41).

e) Kako se močvirja izsuševajo: Skopljejo se drage in voda se odvede.

(Dalje sledi.)

Dr. Franc Ks. vitez Miklosich.

Kakor smo zadnjič v kratkem poročali, umrl je 7. t. m. na Dunaji slavni naš Miklosich, jeden najimenitnejših stebrov ne le slovanske, ampak vesoljne věde, utrnila se zvezda, kakoršna nam ne bo skoraj zopet svetila, nehal je delovati duh, na katerega čine gleda ves svet občudujoč, da strmeč — Slovenci in Slovani pa stojimo tužnim srcem ob grobu moža, ki je pokazal svetu, da je slovanski duh zmožen velikih činov, na grobu moža, ki je prodril tmino praznih predsodkov in primoral nasprotnike Slovanov do priznanja kreposti slovanskega življa. A poleg žalosti nam napolnjuje srce ponos, da je bil ta mož Slovan — Slovenec, da je bil naš rojak, „naše gore list“.

Ne nameravamo tukaj podati cenjenim čitateljem obširen životopis slavnega moža — ne, ampak le kratek obris njegovega plodonosnega življenja.

Tam, kjer dozori najslajša vinska kapljica na celem Štajerskem, zagledal je dne 20. novembra 1813. slavni naš rojak luč sveta v bornej kmečkej hiši v vasi Radmeščak pri Ljutomeru. Po dovršenih gimnazijskih studijah v Varaždinu in Mariboru lotil se je v Gradci filozofije, v kateri je kmalu dosegel doktorstvo. Takoj potem dobil je stolico filozofije na tamošnjem vseučilišči. A vže leto pozneje poprijel se je prava in dospel tudi v tej stroki do doktorske časti.

Vstopil je v pisarno odvetnika dr. Bach-a, očeta poznejšega ministra, dokler mu ni preskrbel naš rojak, po vsej Evropi znani jezikoslovec Kopitar, službe skriptorja v pridvorni knjižnici. Zakladi, kojih je tukaj našel, pripravili so ga na pot, katerega je hodil potem ves čas svojega življenja do svoje smrti, postal je jezikoslovec. Svoje delovanje v tem smislu začel je l. 1844. s kritiko Bopp-ove knjige „Vergleichende Grammatik des Sanskrit, Zend, Griechischen, Lateinischen, Litthauischen, Gothischen und Deutschen“. („Wiener Jahrbücher“). S tem delom postavil si je temelj svoje slave, kajti vže l. 1849. bil je imenovan izvanrednim, l. 1850. pa rednim profesorjem na stolici slovanskega jezikoslovja, katero je ustanovil grof Stadion. Gotovo je pospešilo definitivno imenovanje, da ga je, ko je bil še izvanredni profesor, pozvalo tamošnje vseučilišče v Vratislavo (Breslau) in sicer pod jako sijajnimi pogoji. Takrat je šel namreč z laskavo ponudbo k poučenemu ministru ter mu rekel, da ostane vsekako na Dunaji, če mu dajo le toliko goldinarjev, kakor na Nemškem tolarjev. Jednako je pozneje odklonil profesuro v Berlinu.

Med tem ga je pa izvolil l. 1848. — takrat je bil ravno predsednik dunajskega političnega društva „Slovenija“ — Št. Lenartski okraj poslanecem v ustavodajni državni zbor. A politično delovanje Miklosich-u ni ugajalo. Jako prijetno mu je bilo torej, ko se je ta državni zbor razpustil in se je mogel udati zopet celikom svojim studijam.

Leta 1852. je prišel na svetlo srbskemu knezu Mihaelu Obrenović-u posvečeni „Lexicon linguae slovenicae veteris dialecti“, kojega druga izdaja (1862—1866) ima naslov „Lexicon palaeoslovenicograecolatinum“ — monumentalno delo, ki je povzročilo splošno senzacijo med učenjaki.

Glavno delo njegovo pa je gotovo primerjalna slovnica slovanskih jezikov v štirih obširnih zvezkih. Akademija znanostij mu je za to epohalno knjigo, katera nikakor ne zaostaja za enakimi deli drugih narodov, ampak jih še v marsičem presega, pripoznala l. 1851. v ta namen razpisano darilo 1000 gld. srebra in ga vsprejela kot rednega člana v svojo sredo. Istega leta (1851.) postal je dekan filozofske fakultete, katero častno službo je opravljal tudi leta 1856. in 1865. Nenavadno hitro se mu je podelila rektorska čast, namreč vže l. 1854, torej štiri leta pozneje, odkar je bil imenovan rednim profesorjem. Odslej bil je tudi 25 let predsednik izpraševalne komisije za profesorske kandidate. Tako se je vrstilo odlikovanje za odlikovanjem. L. 1861. imenoval ga je presvitli cesar do-

smrtnim udom gosposke zbornice, l. 1863. pa vitezom Leopoldovega reda in naposled pravim tajnim svetovalcem svojim. V prvi lastnosti se je udeležil debat le v vprašanjih, tičečih se pouka in šole.

Kako vsestransko je bilo njegovo delovanje na jezikoslovnem polji, uvidi se lahko vže iz omenjenih glavnih del divnega učenjaka našega. Poleg teh pa je spisal še mnogo drugih razprav, ki nam ga kažejo jako bistroumnega in vestnega preiskovalca.

Iskal je tuje besede v slovanskih jezikih in narobe („Slavische Elemente im Magyarischen“, „Fremdwörter in den slavischen Sprachen“, Preiskave o slovanskih elementih v rumunskem, albaneškem in novogrškem). S svojimi razpravami „Ueber die Mundarten und Wanderungen der Zigeuner Europa's“ priboril si je tudi med orientalisti odlično mesto.

Razume se samo po sebi, da se je moral pri takih preiskovanjih pečati mnogo z zgodovino. Tako je prišlo na dan veliko starih spominkov in zgodovinskih spisov iz njegovega neumornega peresa. Nanosil in nabral je s pridnostjo in stanovitnostjo mravlje velik in dragocen zaklad virov za zgodovino bizatinskega cesarstva in si pridobil s svojimi „monumenta Serbica“ mnogo zaslug za srbsko povestnico. Pečal se je seve tudi z narodnimi pesnimi, pripovedkami in pravljicami itd. Še koncem preteklega leta je spisal razpravo „Ueber die Darstellung im slavischen Volksepos“. Tudi jedno poznejših, a najiminitnejših del je „Etymologisches Wörterbuch der slavischen Sprachen“. (1886.)

Vsakdo mora priznati, da je bil naš Miklosich jeden najiminitnejših in najplodovitejših učenjakov vseh časov in narodov. Kar je za nemško jezikoslovstvo Jakob Grimm, za romansko Dietz, to je za slovansko Miklosich, ali pa morda še več. Odprl je vednosti nova pota, postal je mogočen steber splošne indogermanske jezikovne zgodovine, kajti razkril je svetu ne le tajnosti slovanske slovnice ampak pospeševal tudi glaso- in oblikoslovje arijskih jezikov, stopil je v kolo romanistov s svojimi razpravami o rumunskem jeziku in orientalistov s preiskavami o ciganih.

Dolga vrsta njegovih del in temeljitost njegovih studij da sklepati na precej mirno zasebno življenje. In res je tako. Le v svojih mlajših letih potoval je nekoliko po svetu: v svojo domovino, v Italijo, Francijo, Nemčijo, Carigrad, Malo Azijo, Dalmacijo in Črno goro. Pozneje pa, posebno, ko se je leta 1852. oženil z neko Dunajčanko (pl. Eichenfeld), katera mu je podarila dva sinova in je umrla po 15letnem srečnem zakonu, se je udal precej mirnemu življenju. Le zadnja leta obiskaval je na prigovarjanje zdravnikov razna kopališča, da bi si okrepčal zdravje.

Kar se tiče njegovega političnega stališča, moramo reči, da je jako trezno mislil, tako trezno — da nekateri Slovani časi niso bili prav zadovoljni ž njim. Tako n. pr. ni priznaval, da bi bil kraljedvorski rokopis pristen. Res je tudi, da se je potegoval za nemški jezik, vendar pa moramo pomisliti, da je zastopal tudi interese svojega naroda, kadar se mu je zdelo potrebno. Tako je vže za absolutne vlade hotel dati vsem narodom to, kar jim gre po božjem in človeškem pravu. Ko je grof L. Thun zahteval l. 1853. od njega in Slomšek-a, da bi izdelala osnovni načrt za slovenske ljudske šole, odložil se je Miklosich za čisto slovenske, Slomšek pa za utrakvistične šole. Celo v spomenicah akademije je pisal: „Selbst im neunzehnten Jahrhundert lernten und lernen Tausende von slavischen Kindern den Katechismus deutsch, ohne einen einzigen Satz zu verstehen“. („Geschichte der Lautbezeichnung im Bulgarischen“ S. 4. Anmerkung). M. M. N.

Društveni vestnik.

Iz „Zaveze slov. učiteljskih društev“.

Št. 230.

I.

Za glavni zbor v Trstu oglašeni so dalje sledeči predmeti:

a) Brežiško učiteljsko društvo: „O jednotni pisavi v šolah po Slovenskem. Poročevalec gospod Josip Mešiček.

b) Pedagogičsko društvo: „Važnost obrtno-nadaljevalnih šol; kako jih snovati“. Poročevalec gosp. Ivan Lapajne.

c) Slovensko-hrvatsko učiteljsko društvo za koperski okraj: „Zavarovanje pri banki Slaviji“. Poročevalec gospod Vatroslav Holc.

II.

Za koncert so oglasila:

a) „Šmarijsko-rogačko učiteljsko društvo“ jednega pevca.

b) „Ormoško učit. društvo“ 4 pevce in 3 pevke.

c) „Slovensko-hrvatsko učiteljsko društvo za koperski okraj“ 13 pevcev in jedno pevko.

III.

Svojo društvenino ste plačali:

a) „Brežiško učiteljsko društvo“ 2 gl. 60 kr.

b) „Mariborsko učiteljsko društvo“ 4 gl. 20 kr.

Krško, dne 20. marcija 1891. l.

Direktorij.

St. 231.

Razglas.

Direktorij ima svojo sejo v Krškem, dne 28. marcija ob 1/23. uri popoldne.

Dnevni red:

a) Tekoče društvene zadeve.

b) Posvetovanje radi glavnega zborovanja.

Krško, dne 20. marcija 1891. l.

Dr. Tomaž Romih,
predsednik.

Iz Šmarijskega okraja. Pri društvenem zborovanju dne 5. t. m. — ki ni bilo kaj mnogobrojno obiskano, se spomni gosp. predsednik bolanega tovariša g. Debelak-a, nam izroči njegov pozdrav ter ob jednom naznani, da radi njegove odsotnosti odpade 5. točka dnevnega reda „Kako se naj Schreiner-Koprivnikov učni načrt priredi za šole, ki začnejo šolsko leto ob veliki noči“.

Potem se vrši zborovanje po sledečem vsporedu:

I. Odobrita se zapisnika zborovanj dne 1. oktobra in 4. decembra 1890.

II. Prebere g. predsednik pismo, kojega je odbor sestavil in odposlal dež. poslancu, g. F. Robič-u, v Maribor, izrekajoč zahvalo mu za krepko postopanje pri zadnjem zasedanju vis. deželnega zbora.

III. Med dopisi bila sta št. 137 in 138 direktorija „Zaveze slov. učit. društev“. Prvi nam naznanja vspered 3. skupščine z Trstu; drugi nam pa priporoča „Pedagogičski letnik“ v naročevanje.

IV. Gosp. blagajnik poroča o stanju društvenega premoženja.

V. V odbor za prihodnje društveno leto so izbrani gg. Vekoslav Strmšek, predsednik, Ivan Debelak, podpredsednik, Fr. Ferlinc, blagajnik, Tomislav Kurbus in Jakob Medved, tajnika, Matija Šumer in Jože Dobnik, odbornika. Delegatom se izvolijo gg. V Strmšek, Fr. Ferlinc in Fr. Šetinc.

VI. Prednaša g. Fr. Šetinc. „Po katerih načelih se naj sestavi podrobni učni načrt za slovnico, spisje in pravopisje“ blizu tako-le: „Brali smo v Popotnik-u, naj bi se z združenimi močmi sestavil učni načrt za slovnico; ravno te vrstice bile so povod, da se je naše društvo lotilo tega dela. Nemci imajo v tem predmetu navodov na razpolago in nemški učitelj, ako je le količkaj zmožen, lahko deluje v šoli, ako se katerega teh načrtov poslužuje. Pri nas to vendar ni tako; zraven tega pa so še naše slovnice nedostatne. Spominjam se še, ko sem stopil iz učiteljišča in poučeval v drugem razredu na dvorazrednej šoli. V jeziku malo podkovan in brez nobednega načrta, pa deluj če moreš!“ Potem podaje g. poročevalec načrt za 1. 2. in 3. šolsko leto, kakor ga je sestavil on in kateri vsem ugaja. Ker delo ni dokončano, vabi g. govornik k sodelovanju. Gosp. Strmšek meni, da bi bilo dobro, ko bi se načrt, kedar bo zgotovljen, še pri društvenih sejah pretresal in od točke do točke pregledal, preden se razglasi. V to nasvetuje, naj se načrti pomnožijo, kar se mu najbolje zdi s hektografom, katerega bi si naj društvo omislilo, ker le potem bi bilo mogoče, da dobi vsak ud po jeden komad načrta v roke. Po kratki debati se sprejme ta nasvet.

VII. Ker ima društvo mnogo stroškov za zemljevid, nasvetuje gospod blagajnik, naj se letnina poviša za prihodnje leto na 1'50 fl.; kar se odobri. Gosp. Dobnik nasvetuje za prihodnje zborovanje Ponkvo, ker namreč želi, da bi p. n. gg. društveniki slišali tó, kar je danes g. Fr. Šetinc prednašal, tudi praktično; potem se predlaga, naj bi se društvo pri jednej prihodnjih sej posvetovalo s stalnim odborom o vsprašanjih za letošnje uradno konferencijo.

Prihodnje zborovanje se določi na dan 9. aprila 1891 in sicer v Šmarji, ker bi znabiti slabo vreme nam zborovanje na Ponkvi spačilo. Potem zaključí g. predsednik zborovanje, zahvaljujoč se na vstrajnem sotrudu pri današnjem zborovanju.

Vabilo. „Šmarijsko-rogačko učiteljsko društvo“ zboruje dne 9. aprila t. l. v Šmarji sè sledečim vsporedom: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. „Kako se naj Schreiner-Koprivnikov učni načrt priredi za šole, ki

začnejo šolsko leto o veliki noči?" 4. „Po katerih načelih se naj sestavi podrobni učni načrt za slovnico, spisje in pravopisje? (Dalje). 5. Nasveti. K mnogobrojni vdeležbi vljudno vabi odbor.

Iz Ljubljane. (Iz „Slov. učiteljskega društva“.) Odbor „Slov. učit. društva“ je imel do sedaj dve seji. V prvi se je sestavil novi odbor in sicer tako-le: Žumer Andrej, voditelj I. m. š. itd., predsednik; Raktelj France, voditelj II. m. šole, podpredsednik; Furlan Jakob, učitelj na I. m. š., tajnik; Kokalj France, učitelj na II. m. šole, blagajnik in knjižničar. Odborniki: Bahovec France, učitelj II. m. š.; Krulec Ivan, učitelj II. m. š.; Razingar Anton, učitelj II. m. š.; Tomšič Ivan, c. kr. učitelj na vadbici in Trošt France, nadučitelj na Igu pri Ljubljani.

V drugi seji je g. predsednik naznanil, da so nova pravila potrjena. Po novih pravilih postane „Učit. Tovariš“ društvena lastnina. Ker pa se to zaradi listove glave in tiskovnih računov ne da lahko takoj izvesti, se sklene, da ostane do konca l. 1891 pri starem. O delovanji društva od zadnje seje poroča tajnik. Pri glavnem zborovanji so se delegatom prostovoljno oglasili: gospodičine Miklavčič Janja, Praprotnik Ivana, Praprotnik Viktorija in g. Trošt Fr. Izmed odbora se še izberejo gg.: Žumer Andrej, Kokalj Fr., Krulec Ivan in Furlan Jakob. Namestnika gg.: Raktelj Fr. in Bahovec Fr. Poročevalcem „Popotnik-u“ se izvoli tajnik Furlan.*) Sklene se „Popotnik-u“ mesečno dopisovati. Društvo je postalo ud „Hrvatskega pedagoškega društva“ Iz knjižnice naj se nepopolne knjige odstranijo. Prihodnja seja se bode pravočasno naznanila.

Izpod Boča. Slovenjebistriško učiteljsko društvo zborovalo je dne 5. marčija v lepo okrašenih prostorih Poličanske šole, kjer je domači nadučitelj, g. Ranner svoje tovariše prav gostoljubno in prijazno sprejel. Zahvaljujoč se mu v imenu zbranih za njegovo kolegijalnost, pozdravi g. predsednik Škorjanc došle družbenike ter želi učit. društvu še večje vzajemnosti. Ko se zapisnik zadnjega zborovanja, ki se je vršilo v Bistrici, odobri, poroča g. Reich o svojem poslovanji kot poverjenik „uradniškega društva“. — Zatam nam poda g. predsednik poročilo o delovanji društva v minolem letu. Iz tega poročila povzamemo, da je imelo društvo pet zborovanj, izmed teh jedno tudi 8. maja v Poličanah. Po priprošnji je društvo dobilo dovoljenje, da sme zborovati na različnih krajih. Pohvalno omenja g. E. Tribnik-a, ki je društveni smoter po prednašanih neutrudljivo pospeševal. Društvo je podarilo g. Fr. Windisch-u, nadučitelju v Slov. Bistrici častno diplomo kot ustanovniku in 20letnemu predsedniku društva. (Naj še mnogo let uživa veselje tega darila!) — Dosedanje število udov (18 rednih

in 1 častni) se je pri zadnjem zborovanji še pomnožilo za tri in sicer so pristopili na novo: g. Fr. Ranner, nadučitelj, gđ. H. Hausenbichl in M. Šijanec, vsi v Poličanah. Konečno se zahvali g. predsednik za zaupanje, katero je vžival pri tovariših in za podporo pri izvrševanju svoje naloge. Sedaj nastopi g. Tribnik ter govori „o teoriji potresov“, za kar je več izvodov različnih učenjakov porabil, tako, da nam je v precej kratkem času zelo dovršno podoba o tem predmetu podal. — Izid volitev v društveni odbor je ta: g. Škorjanc, predsednik, g. Gaber, njegov namestnik, g. Zeilhofer, blagajnik, gg. Tribnik in Reich, odbornika, g. Kolletnig, tajnik. Gosp. Šijanec predlaga naj z brzojavnim potom čestita velezaslužnemu nadzorniku g. Fr. Robič-u k izvolitvi v državni zbor, kar se jednoglasno sprejme. — Sklenilo se je še, da bode prihodnje zborovanje 14. majnika v Poličanah.

Upajmo, da bode „pomladansko solnce“ do takrat vzbudile zaspance iz pravičnega spanja ter jih izvabilo iz zapečka ven na polje, kjer nas še mnogo dela čaka, katero pa zamoremo le z zjedinenimi močmi po vzgledu drugih sodrušnikov opraviti. Na svidenje!

Miroslav.

Iz Koperskega okraja. Dne 4. t. m. je odbor „učiteljskega društva za kop. okraj“ imel zadnjo sejo pred občnim zborovanjem. Prisotni vsi odborniki razven jednega. Posvetovati se nam je bilo v prvi vrsti o dnevnem redu za prihodnje obče zborovanje, ki se bode sklicalo na 9. dan meseca aprila. Vspeh posvetovanja v tem oziru se razvidi iz „vabila“, katerega priobčimo niže doli.

Ker se je večkrat pripetilo, da je društveni blagajnik tirjal vže plačano udnino, sklenil je odbor, da se odslej izdajajo za vplačano udnino posebni lističi (pobotnice), kateri se iztrgajo iz plačilne knjižice.

V predzadnji številki „Popotnik-ovej“ je bil mej drugimi razpisan tudi jeden izvod „Vrtca“, zato je društveni odbor sklenil priporočiti jedno izmed onih šol, ki so pod italijanskimi krajnimi šolskimi sveti, namreč: Lazaret in Korte. Žreb je zadel ljudsko šolo v Kortah.

Sklenilo se je tudi nekaj gledé pokojnega našega tovariša, Zdr. Preložnik-a, bivšega učitelja v tem okraji, kar pa pride na vrsto pri občnem zborovanji.

Pogovarjali smo se nadalje še o svojih istrskih tovariših v sosednih okrajih, ter se čudili, da nikjer ne osnujejo svojega društva. Lansko leto je nas sicer nek tovariš iz voloskega okraja prosil, naj mu pošljemo „statute“, da jih prepiše, ker mislijo ustanoviti društvo. Do sedaj pa še vse spi, akoravno je tam za 1/3 več slovanskih učiteljev nego v koperskem okraji. Ravno tako je z učitelji v Lošin-skem okraji; tudi tam imajo prepis naših statotov, a vendar se ne ganejo. Težje seveda je za učitelje v puljskem in pazinskem okraji, ker se tu šole še

*) Srčno pozdravljeni!

le ustanavljajo. Vendar pa bi si tudi ti mogli pomagati, ko bi se oba okraja združila v jedno učiteljsko društvo in to tem več, ker imajo železnico blizu. Ščasom se pa to morda zgodi, saj imajo tam orati še mnogo ledine. Bog daj, da se skoraj združimo vsi v „Zavezi“!

Vabilo. „Učiteljsko društvo za koperski okraj“ bode zborovalo dne 9. aprila t. l. ob 9. uri zjutraj v Kopru po nastopnem dnevnem redu: 1. Nagovor in poročilo predsednikovo. 2. Tajnikovo poročilo. 3. Blagajnikovo poročilo. 4. Kaj se ima storiti z društveno knjižnico v Dolini? 5. Volitev treh delegatov „Zaveze“. 6. Volitev odbora. 7. Nasveti. B. Poskus pesnij, ki se bode pele pri občnem zborovanju „Zaveze“ v Trstu. K obilni vdeležbi vljudno vabi vse p. n. gg. tovariše in prijatelje šole odbor.

Krško. (Vabilo.) „Pedagogičsko društvo“ bode dne 9. aprila zborovalo k Čatežu pri Brežicah s sledečim vspešdom: 1. Izlet k sv. Miklavžu s sveto mašo ob 8. uri. 2. Društveno zborovanje v Čateži: a) Zapisnik zadnjega zborovanja in došli dopisi; b) Lavtarjevo računico in njegove računice, poroča

dr. T. Romih; c) Volitev delegatov za zborovanje „Zaveze“ v Trstu; d) Nasveti. K obilni vdeležbi vljudno vabi odbor.

Opomba. Skupni obed s čč. gg. društveniki „brežiško-sevniškega učiteljskega društva“ bode v Brežicah.

Brežiški okraj. (Vabilo.) „Brežiško-sevniško učiteljsko društvo“ zborovalo bode v četrtek, dne 9. aprila ob 10. uri v Brežicah s sledečim vspešdom: 1. Društvene zadeve. 2. Govor o prostoročnem risanju brez pik. 3. Govor o šolskem zdravstvu, oziroma o prirodoopisu. 4. Nasveti. — Po zborovanju skupni obed s častitimi gg. udi „Pedag. društva“. K obilni vdeležbi vljudno vabi odbor.

Sežanski okraj. (Vabilo.) „Učit. društvo za sežanski okraj“ bode zborovalo v Skopem dne 9. aprila t. l. ob 10. uri dopoldne z nastopnim vspešdom: 1. Verifikovanje zapisnika. 2. Predavanje. 3. Poročilo tajnikovo itd. 4. Volitev delegatov k obč. zboru „Zaveze“. 5. Volitev vsprejemnega odbora ob zborovanju „Zaveze“. 6. Volitev društvenega vodstva. 7. Razni nasveti. Odbor.

Dopisi in druge vesti.

Z Goriskega. (Monsign. Jožef Marušič † — Stara „Soča“ †). Gospod urednik! Dva križa vidite v naslovu; o dveh mrtvecih hočem Vam poročati. — Oba sta imela s šolstvom in učiteljstvom mnogo opravka; prvi v dobrem, drugi v slabem smislu. Monsignor Jožef Marušič bil je profesor verstva na c. kr. ženskem izobraževališči vodja knez nadškofjskega malega semenišča, zastopnik cerkve v c. kr. okrajnem šolskem svetu v Gorici.

Porojen je bil l. 1823. v Št. Andreži pri Gorici, kamor so iz Gorici prepeljali dne 3. marelja t. l. tudi posvetne ostanke njegove.

Da ne bodem preobširen, naj povem samo to, da je bil ranjki Marušič duhovnik po božji volji, ljubeč vse stanove — tudi učiteljski, a tudi ljubljen in spoštovan od vseh. Blag mu spomin!

Stara „Soča“, ona „Soča“, ki je bila tako drzna, da se je upala med slovensko ljudstvo poslati oni znani — učiteljsko sramotilni — članek „kam pridemo“ — izdihnila je podlo svojo dušo. Vzela jo je sušica, katero so jej zadele letošnje državnozbornske volitve.

Slovenci smo majhen narod, a časopisov smo imeli in imamo razmerno veliko število. Resnična pa je trditev, da vse dosedanje slovensko časopisje (izimši „Rimski Katolik“) ni napisalo toliko in takšnih napadov na šolstvo in učiteljsko naše, kakor „Soča“, odkar je bila postala „stara“.

Zadnje številke svojega življenja posvetila je † „stara“ državno-zbornim volitvam. Pri teh stavila je

učiteljsvo kot strašilo proti kandidaturi dr. Gregorčič-a — profesorja bogoslovja, češ, dr. Gregorčič-a ne voliti, ker bi povišal učiteljem plače. V 8. številki od 20. februarja je pisala: „Tudi to je opazovati (pri prvotnih volitvah), da je duhovščina večinoma za — lajka dr. vit. Tonkli-ja, učiteljsvo pa za — duhovnika dr. Ant. Gregorčič-a. Tudi to je nenavadna prikazen, iz katere smemo sklepati, da je dr. Ant. Gregorčič, duhovnik in profesor bogoslovja, prav za prav učiteljski kandidat“. — Resnico je govorila stara „Soča“, da učiteljsvo je bilo — ne le večinoma — ampak skoro povsem za dr. Gregorčič-a in zakaj?

Prvi vzrok je ta, da dr. Gregorčič, sedanji državni poslanec, ni naš nasprotnik, ampak naš prijatelj; drugi pa, da so njegovi nasprotniki ob enem tudi naši nasprotniki, ki njemu pa tudi nam le hudo želé.

Pregovor pa pravi: Skakoršno mero se poseja, s tako se vrača. Kdor je zoper mene, sem tudi jaz zoper njega. Po tem pregovoru se je tudi ravnalo to pot. Učiteljsvo, ki je — hvala Bogu — vzbujeno in zavedno dovolj, da si ne bode dalo več biti v obraz, pač pa se bode vselej rado družilo z onim delom častite naše duhovščine, katera je ostala zvesta svojemu prepričanju, da v blagor naroda zamore duhovščina delovati le v soglasji z učiteljsvom in inteligencijo našo!

In to je naše geslo!

—e—

Iz Bolgarije, meseca sušca. [Izvirni dopis.] (Državni proračun za prosvetne svrhe. — Šolski nemiri in njih konec.) Proračun ministerstva prosvete za tekoče leto znaša 5,140.985 levov (frankov). V primeru z lanskim proračunom je povečan za blizo pol milijona frankov. To povečanje so narodni poslanci z veseljem dovolili, a gledali so drugod na pr. pri vojaštvu prihraniti, kar je vse hvale vredno.

Omenjena svota se deli na 15 poglavij:

I. Osrednja uprava	100.600	levov.
Gmotne njene potrebe	62.914	"
II. Stroški za državne šole . .	1,800.384	"
Obrtné šole in za umetniške svrhe	229.604	"
III. Državni konvikti (semenišča)	68.760	"
IV. Stipendije in podpore učen- cem na domačih šolah	191.000	"
V. Stipendije za višje šole na tujem	202.000	"
VI. Nadzorništvo ljudskih šol . .	225.000	"
VII. Podpore občinskim šolam . .	840.000	"
VIII. Nagrade za slovstvena in na- učna dela	90.000	"
IX. Knjižnici in muzeja v Plov- divu in Sofiji	69.600	"
X. Statistični zavod v Sofiji . .	114.500	"
XI. Penzije starim učiteljem ali njihovim rodbinam	10.000	"
XII. Podpore dijakom, ki se učé na tujem lepim umetnostij . .	50.000	"
XIII. Državna tiskarna, osolbje . .	240.820	"
Gmotne potrebe	303.000	"
XIV. Državen vestnik *)	112.640	"
XV. Različne šolske stavbe in priprave	245.803	"

Skupaj: 5,140.985 levov.

Ker znaša cel proračun okolo 80 milijonov, mogel bi kdo misliti, da je v razmerji z drugimi klonovi na narodno prosveto premalo skrbjeno; a temu ni tako, ker ne samo teh pet milijonov gre za prosvetne zadeve, nego občine davajo še blizo trikrat več za svoje šole, t. j. za ljudske in meščanske, katere si morajo same vzdrževati. Podpora, ki je omenjena v VII. poglavju, deli se le začasno siromašnim občinam, da ne ostanejo brez šol, ako v slabih letih ne bi imele dosta lastnih sredstev.

Torej se mora po pravici priznati, da Bolgarija med vztočnimi državami, stori največ za razvite narodne obrazbe ter se trudi po vseh močeh popraviti, kar je brez lastne krivice, v teku stoletja zamudila. Sicer so pa v tem oziru Bolgari vže pod

turško vlado s svojimi skromnimi sredstvi dosta storili; tako da je imel prav francoski učenjak Louis Leger, dober poznavalec raznih slovanskih plemen, ko je pisal v jednom svojih del, da je v Bolgariji umstvena emancipacija došla poprej ko pa politična.

V zadnjem času se je čulo tudi v avstrijskih časnikih o dijaških nemirih, ki so se bili pojavili na gimnaziji v Plovdivu, ki šteje blizu 600 učencev in na realki v Šumenu. Vzrokov je bilo posrednih in neposrednih; med prvimi so obči duh časa, v katerem so živeli očetje in deloma tudi sinovi v poslednjih desetletjih. Sinovi radi posnemajo očete, kateri so bili primorani delati ustaje v raznih neznosnih okolščinah. Kar so očetje delali z preudarkom, z dobrim namenom, to sinovi delajo nepremišljeno in s slabim namenom. Delo očetov je bilo resno in dostojno, a delo dijakov je hudobna igrača, katere konec je izključenje iz šol, ker šolska disciplina takih igrač ne trpi. — Med neposrednimi vzroki pa so poslušanja svetov nekaterih učiteljev, ki so se navzeli v Rusiji in Švajcariji socialističnega in nihilističnega duha, in katere je ministerstvo še le tedaj prepoznalo, ko je bilo vže prepozno. Potem je mnogo krivo čitanje vsakovrstnih knjig: Dijaki imajo namreč svojo lastno knjižnico, sami jo vodijo, sami kupujejo na obče stroške knjige in jih posojujejo med seboj. Razven tega so imeli dijaki v Plovdivu svoje društvo, katero je imelo vsak teden zborovanje; pri teh se je govorilo o maršičem, kar ni za mlade vroče glave. V društvu se je tudi rešilo, da se bodo „spuntali“, čim so zvedeli, da hoče vlada njihovo društveno ustavo pristriči, t. j. jim nekatere „pravice“ prikrajšati. To je bil ogenj v streho; in ko je sam šolski nadzornik stopil v njihovo zbornico ter jim rekel: „ali pa ne bote imeli društva“, — začeli so mu ropotati z nogami. A drugi dan so se pripravili za obči „punt“, kateri je obstal v tem, da so prinesli v gimnazijo svoj zvonec, s katerim so ob 1/2 9. uri zjutraj med predavanjem po hodnikih zvoniti začeli, in na ta znak so zapustili vsi dijaki svoje razrede (seveda brez dovoljenja profesorjev, katerim nij ostalo drugega nego „kataloge“ pobrati) ter so truščali po mostovžih, zahtevajoč „svoje pravice“. A dotaknili se niso razburjeni dijaki nobednega učitelja, niti nadzornika, niti ravnatelja. Pa, razume se, da so bili vsi ti v strahu, ter so skušali pobegniti iz gimnazije, kakor je kdo mogel: (prvi je ušel skoz okno državni šolski nadzornik, drugi za njim po raznih izhodih.) Med tem je prišlo ognjeglasno društvo in žandarmerija; strelalke so začele in končale skoro svoje delo, tako da sablje nijso imele nič opraviti. Štirinajst dni so bile šole zaprte; med tem so izključili sedemdeset glavnih kričočev, in zdaj se ohladile vroče glave.

*) Uradni list, kateri se pa nikakor ne peča s politiko, ampak prinaša le ukaze, zakone, naredbe, statistične podatke, sodbene in upravne oglase itd.

Raznoternosti.

[Volilna pravica in učiteljice.] Meseca grudna minolega leta obravnavalo se je pri upravnem sodišču o pritožbi dr. Jož. Hezkeho proti odredbi c. kr. namestništva v Opavi, katero je 5 podučiteljic priznalo volilno pravico za poslednjo volitev občinskega zastopa budejeviškega. Zastopnik vlade, dvorni svetnik vitez Helm je dokazoval, da volilni red občinski v § 1. odstavku 2. ne dela razločka pri spolu, da imajo dalje ženske tudi omiko in stanovski zajem v občinski upravi kakor možki, da je to prosvetna zahteva, da bi volilna pravica pripadala tudi učiteljicam. Zastopnik pritoževalce dr. A. Zátka odvrča, da v § 1. odstavek zato ne dela razločka med spoloma, ker se samo po sebi razumeva, da osebe tam imenovane: mestni duhovni, častni, doktorji itd. po dosedanjem zakonodajstvu morejo biti le možki. K temu je pripomnil, da je volilna pravica praviloma zavisna od plačnega davka, da poleg tega pravila so v resnici pripuščene izjeme v prid posebno kvalifikovanih oseb, da je te pogoje vendar treba strogo umevati, da torej ni mogoče učiteljicam tega priznavati, kar priznava zakon učiteljem. Upravno sodišče razsodilo je v soglasju s poprejšnjim odlokom, zadevajoč se Šleske, da je c. kr. namestništvo rušilo ta zakon s svojo odredbo, ker podučiteljicam ne pripada volilna pravica.

„P. z B.“

(Proti plesu.) „Dobrotljive gospe“ v Chesteru v Angliji, katere skrbé za blagor deklic delavk, stavile so v shodu, kateri se je nedavno sešel in kateremu je sam škof predsedoval, nasvet, da bi se ples v obče odstranil, ker se po njem javi mnogo skušnjav mladim deklicam. Mesto plesa naj bi se dekleta učila plesti jerbaške in pletarčke. Celó prisotni škof je bil proti temu predlogu rekoč: Jaz sem preverjen, da se s pletenjem košaric ubija le ljubeznjivim načinom dragi čas, in dokler se londonska družba te umetnosti ne prisvoji namesto

plesa, ne razvidim, čemu bi ravno slabejša vrsta zabave uničila ples? Jaz sam nisem plesalec, vendar ne verujem, da bi se na tem polji bojevati moralo proti naravi.

„P. z B.“

(„Vremenski vedež.“) Naraven prorok vremenski je po časopisu „Narod in Škola“ pijavka, katero redimo v polliterski steklinici, z vodo napolnjeni, čije grlo je zamašeno s kosom debelega (hodnega) platna. Voda se izmenjuje poleti na 8, po zimi na 14 dnij. Pijavko imejmo na oknu. Ako leži zarana na dnu posode in zvita, liki polžu, tedaj nastane stanovitno lepo vreme, bodi-si solnčno, ali mrzlo. Ima-li deževati ali snežiti, takrat pride pijavka do grla ter ostane tam tako dolgo, da se vreme izpremeni. Pred vetrovnim vremenom, plava hitro sem ter tje, ter se upokoji, ko je v resnici veter nastal. Več dni pred nevihto drži se pijavka zunaj vode, zelo nemirna je ter se zvija. „P. z B.“

Vabilo. „Celjsko učiteljsko društvo“ ima v torek, dne 31. marca t. l. ob 11. uri dopoldne v celjski okoliški šoli svoj mesečni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Petje. 2. Zapisnik. 3. Društvene zadeve. 4. Poročilo pregledovalcev društvenih računov. 5. „Gladimo jezik!“ govori gosp. V. Jarc. 6. Pogovor o preosnovi društvenih pravil. 7. Nasveti. K obilni udeležbi vabi vljudno odbor.

Razpisane učiteljske službe.

V Višnjigori 3. učno mesto (stalno) z dohodki IV. plač. razreda. Prošnje do 30. sušca 1891.

V Št. Vidu nad Ljubljano 2. učno mesto z dohodki III. plač. razreda eventualno tudi 3. ali 4. učno mesto z dohodki IV. plač. razreda — stalno ali začasno. Prošnje do konca meseca sušca t. l.

V Sežani — na četirirazrednici — mesto nadučitelja.

V Avberu in Dutovljah — jednorazrednici — mesto učitelja-voditelja.

Prošnje do konca meseca aprila 1891.

Listnica.

Gosp. J. L. v B.: Le kot uvrstke. Če Vam je tako prav, blagovolite se obrniti do upravnštva. — Gosp. Lj. St. v K.: Lepa hvala! Le večkrat se oglasite. — Gosp. prof. A. B. v P.: Kakor vidite nam je dobro došlo. Iskrena hvala. Prosim Vas, blagovolite se nas še večkrat spomniti. Srčen pozdrav! — Vsem prijateljem in sotrudnikom našim: Prav vesele praznike!

P. n. naročnike naše, katerim je z današnjo številko naročnina potekla, vljudno vabimo, da jo pravočasno obnovijo. One častite prejemljevalce lista, kateri še nam niso nič naročnine poslali, pa vljudno prosimo, da to storijo sedaj kmalu, da zamoremo zadostovati tudi mi svojim dolžnostim. Uprava „Popotnika“!

Vsebina. I. Naš razpis nagrad za 1890. leto. — II. Pokončna pisava. (Lj. Stiasny.) — III. Psihologično metodična utrditev učne slike „Iznajdba knjigotiskarstva“. (III.) (G. Majcen.) — IV. Prirodopisni pouk v jednorazrednicah. (XVIII.) (H. Schreiner in J. Koprivnik.) — V. Dr. Franc Ks. vitez Miklosich. (M. M. N.) — VI. Društveni vestnik. (Iz „Zaveze slovenskih učiteljskih društev.“) — VII. Dopisi in druge vesti. — VIII. Raznoternosti. — IX. Listnica. — X. Natečaji.

Lastnik in založnik: „Zaveza“

Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru, (Odgov. J. Otorepec.)

Št. 393.

Razpis natečajev.

V tem okraji se s tem razpisuje služba nadučitelja v Kamenjah, učitelja-voditelja jednorazrednic v Št. Martinu, na Banjšicah, na Berjah in v Vipolžah.

Dohodki vseh služeb so III. plačilne vrste, poleg dež. šolskih postav 10. marca 1880 in 4. marca 1879.

Prošnje s postavnimi spričevali sposobnosti je vložiti do 8. maja t. l. semle po predpostavljenih oblastnijah.

C. kr. okr. šol. svet v Gorici, 12. marca 1881.

Predsednik.